

BOOKA.

Knjiga **178**

DANIJELA KRIN
POŽAR

Naslov originala
Daniela Krien
Der Brand
© 2021 Diogenes Verlag AG Zürich

ZA IZDAVAČA
Ivan Bevc
Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA
11000 Beograd, Cara Dušana 68
office@booka.in
www.booka.rs

IZVRŠNA UREDNICA
Sanja Bogičević

PREVOD S NEMAČKOG
Ivana Nešić

LEKTURA
Borka Slepčević

KOREKTURA
Ana Vranješ

PRELOM
Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA
Danica Čudić

ŠTAMPA
DMD štamparija

Beograd, 2022.

Sva prava zadržana.
Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
ni reprodikovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

DANIJELA KRIN
POŽAR

Prevela Ivana Nešić

Kontradikcija je elementarno svojstvo
čovekovog postojanja.

Ernst Kasirer

Jednog avgustovskog petka Rahel Vunderlih brzo korača duž Ulice Pulsnicer prema Trgu Martina Lutera. Čitavim putem oseća se lako, gotovo kao da nema težinu, i poletno pretiče većinu prolaznika.

Pobrinula se za gomilu papira u ordinaciji, zalila je cveće i ostavila papirić s uputstvima za spremačicu. Po preporuci je u knjižari u koju uvek odlazi kupila i knjigu Elizabet Straut koju je već dugo planirala da uzme – priču o odnosu majke i ćerke s odličnim kritikama.

Peter će biti kod kuće za oko sat. Pisao joj je iz vinarije *Radebojler*, poslao fotografije različitih sivih i belih burgundaca i pitao slaže li se s njegovim izborom. Ona je zatražila i silvaner uz njih i dobila kratko OK kao odgovor.

U hodniku zgrade uzima poštu iz sandučeta i prelistava je: reklame za novu dostavu pice, račun od molera koji im je nedavno renovirao kuhinju, zvanično pismo od grada – kazna za prekoračenje brzine od pre par nedelja. Devedeset evra, plus dvadeset pet evra za troškove obrade, plus poen s vozačke dozvole. Moglo je biti i gore, prošla je barem kroz jedno crveno svetlo.

Rahel se penje stepenicama zgrade stare gradnje na drugi sprat i spušta pisma na komodu u predsoblju. Dok izuva

cipele, telefon u njenoj sobi zazvoni. Na trenutak okleva. Morala bi do toaleta, ali čini joj se da u zvonjavi čuje hitnost koja ne dozvoljava odlaganje.

Tokom poziva mora da sedne.

Muškarac je isprekidanim glasom izveštava da je vikendica koju je Rahel rezervisala pre nekoliko meseci izgorela. Nakon gotovo čitavog veka u porodičnom vlasništvu, kuća u planini je zauvek uništena.

Rahel ne uspeva da oseti sažaljenje. Dok čovek nastavlja da govori, daje joj informacije o povraćaju uplate i predlaže alternativni smeštaj, ona ni na sekundu ne pomišlja na gubitak vlasnika, već samo na Petera i njegov pogled kada mu bude ispričala.

„Hoćete li, onda, uzeti vikendicu u selu?“, pita je muškarac, sada potpuno poslovnim tonom.

„Ne“, kaže Rahel. „Molim vas, vratite nam novac.“

Gotovo dva meseca je tragala za ovakvim smeštajem. Već početkom godine, kada su pristigle prve vesti o virusu, dogovorili su se da će leto provesti u zemlji.

Kuća je bila pravi pogodak: koliba u Gornjem Bajernu, na Amergauškim Alpima, sasvim usamljena na travnatom brežuljku, s bunarom na pumpu i kamenim umivaonikom ispred njega, do koje je bilo moguće stići samo neravnim krivudavim putem kroz šumu. Bez interneta, bez televizije, bez ometanja.

Peter već nedeljama proučava mape i bira puteve za planinarenje. Kupio je skupe planinarske čizme, ranac za dnevne izlete, majice i pantalone od lakog materijala otpornog na kišu koji se brzo suši, prvoklasnu jaknu švajcarskog proizvođača i specijalne čarape s potporom

za stopala. I Rahel se opremila neophodnim stvarima i gotovo svakodnevno je vežbala kako bi se pripremila za planinarenje.

Trebalo je da otputuju za tri dana. Biće nemoguće na brzinu pronaći nešto slično, ne u ovoj godini, ne u trenutnim uslovima. Ne nadajući se previše, unosi svoje želje na sajtu za pretragu vikendica. Nula pogodaka. Pokušava i na drugom sa istim rezultatima.

Potom ulazi na sajt planinske kolibe. Klikće jednu sliku za drugom, sliku muškatli u balkonskim saksijama, pa sliku male verande s pogledom na planinski masiv, pa ponovo na sliku kuće, ovaj put iz drugačije perspektive. Onda na kamenu umivaonik i šareno poljsko cveće na livadi i odjednom može da vidi požar kako bukta na planini. Vidi životinje u begu i stub dima koji se uzdiže ka noćnom zvezdanom nebu i usred svega sebe i Petera – kao na lomači.

Da se sve to dogodilo pre deset godina, zajedno bi odmah-nuli glavom. „Ko zna zašto je to dobro...“, rekao bi Peter verovatno, pa bi je tešio. Ali spokoj ga je napustio. Njegov fini humor često sklizne u cinizam, a njihove žive razgovore smenilo je dostojanstveno prijateljstvo. Ruku podruku s tim – što je bilo i najgore – prestao je da spava s njom.

Od poziva je prošlo pola sata. Rahel stoji na prozoru svoje sobe, propinje se na prste i spušta. Crnu kosu prošaranu sedima nosi podignutu. Život napolju, glasove omladine koja se skuplja na klupama ispred crkve, doživljava kao iz velike daljine. Razočaranje joj je oduzelo svu snagu.

Kada telefon ponovo zazvoni, ne pomera se. Zatvorenih očiju čeka da prestane.

Ali ne prestaje.

Baca pogled na ekran: Rut. Rahel i protiv svoje volje ispravi ramena, pročisti grlo, popravi izraz lica u ogledalu pored radnog stola i javlja se.

Već pri pozdravu čuje promenu u Rutinom glasu – nedostaje joj uobičajeno žustro samopouzdanje. Ali ipak bez okolišanja prelazi na stvar: Viktor je pre nekoliko dana doživeo moždani udar. Za nju je sve to bilo previše i zato se tek sada javlja. Danas je primljen u Kliniku za rehabilitaciju Arenshop na šest nedelja. Tamo se nenadano oslobodilo jedno mesto. Želela bi da mu se nađe, našla je i smeštaj kod njihove zajedničke prijateljice Frauuke, slikarke koja živi u Arenshopu. Sada je u potrazi za nekim ko bi vodio računa o kući i životinjama u Dorotenfeldeu. Inače nije u fazonu da moli, ali...

Prekida, pa ponovo počinje: Da li bi Rahel i Peter mogli da preuzmu na sebe prve dve nedelje. Viktor i ona bi bili veoma zahvalni.

Rahel umalo da kaže ne. *Ne, to nažalost neće ići. Putujemo u planinu.* Ali onda se priseti požara i odgovori: „Da naravno. Rado ćemo. A ako želiš, ostaćemo tri nedelje.“

Peter ćuti. Odmahuje glavom, nemoćno podiže ruke.

„Pa ovo je prosto nemoguće!“, otme mu se na kraju. „Koja je verovatnoća da smo rezervisali smeštaj koji je tik pred putovanje izgoreo?“

Potom pognute glave odlazi u svoju sobu. To je ranije bila Selmina soba. Nakon što se ona iselila, u nju je ušao Simon, a kada je i on napustio roditeljsko gnezdo, sledeći je bio Peter. Simonova stara soba služi kao gostinska soba, Peterova bivša radna soba sada pripada Rahel. Novi raspored u stanu

napravili su odmah nakon Simonovog iseljenja. Neko vreme su tragali za manjim mestom, ali svi stanovi koji su došli u obzir bili su skuplji uprkos manjoj površini, a i na lošijoj lokaciji. Ovde se spoljašnji deo novog grada graničio s predgrađem Radeberger, i podjednako brzo su mogli stići do poljana na Elbi kao i do Drezdenske šume; toga nisu želeli da se odreknu.

Na trenutak duboko izdiše. Još uvek ne zna kako će mu saopštiti da je pristala da odu u Dorotenfelde. Odlazi do prozora, malo izviri, posmatra prolaznike ispod i najednom začuje Peterov glas iza sebe.

„I šta ćemo sad, hm?“, pita je. Seda na tamnoplavi šežlong koji je Rahel nedavno kupila.

Ona okleva s odgovorom, ali na kraju njena praktična strana odnese pobeđu.

„Otići ćemo u Ukermark, u Dorotenfede, i to već sutra.“

Osmeh joj bleedi, ne može da mu susretne pogled. Posmatrajući svoje lakirane nokte na nogama, priča mu o Rutinom pozivu. Peter ispusti zvuk kao da se zagrcnuo.

„A mene nisi ni pitala...“, kaže i ustaje. „Znači dotle smo došli.“

Stopala su joj kao zalepljena za pod, ne može da odvoji jezik od nepca, a Peter napušta prostoriju sa izrazom lica poraženog čoveka.

Rahel seda na šežlong, baš na ono mesto gde je on sedeo. Onda se ispruži i stavlja ruku preko očiju. Zagleda se u sebe i odmah poželi da to nije učinila.

Kasnije, dok nasumično uzima komade odeće iz ormara i pakuje ih u kofer, misli na Rut. Njeno lice kao da joj je pred očima. S vremenom su se u simetriju njenih crta lica uvukle sitne nepravilnosti, ali Rut i dalje ne izlazi nikako drugačije

sem besprekorno doterana. Naročito lošim danima savršenstvo njene spoljašnjosti bilo je poput oklopa protiv preteranih zahteva koje je svet stavljao pred nju. Oduvek se to njeno držanje prenosilo i na Rahel. Nikada se nije zapustila u Rutinom društvu, nikada se nije nemarno oblačila ili kretala. Rut je ovu neupitnu disciplinu usvojila dok je pohađala plesnu školu „Paluka“. Ona i Rahelina majka Edit su kao deca istovremeno počele da uče klasični ples. Edit je nakon tri godine odustala, a Rut je ostala. Prijateljstvo među devojkicama se nastavilo i kada su odrasle.

Rahelin odnos s Viktorom i Rut nikad nije prekinut i star je koliko i ona sama. Život bi joj postao miran kod njih u Dorotensfeldeu. Detinjstvo Rahel i njene sestre Tamare, zbog Editinog neumornog bića, bilo je kao oluja na otvorenom moru, u kojoj su se smenjivali očusi, česta preseljenja uzduž i popreko kroz Drezden i različite škole. Iako Dorotensfelde nije bio trajna luka, u njemu je ipak vladao blagotvorni mir.

U danima u Dorotensfeldeu, Edit i Rut su bile nerazdvojne. Veza među prijateljicama bila je prisna uprkos svim različitostima, i kada se pre nekoliko godina rak po treći i poslednji put pojavio u Editinom telu, Rut je došla i ostala. Do samog kraja.

Geo put prelaze bez pauze. Navigacija im je pokazala tri sata i trinaest minuta; Peter je rekao da je to dobro vreme.

Ona usput poziva decu i pojačava telefon. Selma u naručju drži Maksa koji plače. Njegovo zavijanje nadjačava Selmin glas.

„Mnogo mi je žao što morate da promenite mesto odmora, mama!“, viče ona u telefon. „Ako danas oko ponoći

budem imala minut vremena za sebe, sažaliću se na vas.“ Potom spušta slušalicu.

Peter odmah uzme da je umiruje. „Ostavi je! Brine o dvoje male dece.“

„Ima muža koji bi za nju dao oba oka iz glave.“

„Zvučiš ljubomorno.“

Rahel odluči da ne komentariše, nego okreće Simonov broj.

„Da se kladimo da se neće javiti?“, smeška se Peter. To je prvi njegov osmeh u nekoliko dana i iako joj se razlog za njege ne dopada, lakše joj je na srcu. Nakon trinaestog zvona prekida vezu.

„Čemu mu uopšte služi telefon?“, roguši se.

„Verovatno je negde u planini.“

Rahel klimne glavom i spusti telefon nazad u tašnu.

Nedugo nakon znaka za izlazak iz naseljenog mesta skreću desno. Saobraćajni znak za slepu ulicu je izbledeo i nakrivljen. Pre nego što je konačno ostao bez dozvole, Viktor je nekoliko puta naleteo na njega. Truckaju se starom kaldromom po kojoj se pomalja i trava, pa se onda i kaldrma završava, pa blagi uspon savladavaju preko šljunka i peska.

Rut stoji na prilazu kući. Visoka, pravih leđa, u haljini s dubokim dekolteom koji naglašava njeno impresivno poprsje. Ni traga od staračke slabosti iako joj je već gotovo sedamdeset. Rahel izlazi i kreće joj u susret, dok Peter uvozi automobil u dvorište i parkira ga.

Levo od glavnog zdanja su štale, desno veliki ambar. Nakon rata ovde su živеле izbeglice, kasnije je na imanju bila smeštena mesna zadružna poljoprivredna uprava, a nakon toga su Viktor i Rut živeli u staroj upravnikovoj kući sa još dve porodice – s peći na čvrsto gorivo i poljskim toaletom. Ranih

sedamdesetih se prva porodica iselila, početkom osamdesetih i druga.

Nakon pada Berlinskog zida Viktor i Rut su kupili imanje koje je u međuvremenu već napola propalo i obnovili ga, malo-pomalo, tokom godina. Sada je ponovo počelo da propada.

Rut se izvlači iz zagrljaja: „Skroz sam znojava“, kaže i odlazi da se pozdravi i s Peterom.

Na baštenskom stolu je bokal s vodom, tacna za tortu sa zvonom i kafa u termosu. Rut im je sipa i počinje priču o Viktoru. Dok govori, Rahel se pita hoće li i ona jednoga dana s ovoliko ljubavi pričati o Peteru. Duboka povezanost isijava iz Rutinih reči i Rahel oseća Peterov pogled na sebi.

Nakon kafe uzimaju prtljag iz automobila i Rut ih vodi uza stepenice. Na prvom spratu im pokazuje udesno, na sobu na kraju hodnika.

„Najbolje ćete spavati tamo, u severoistočnoj sobi. U njoj je fino prohladno. Ili...“, pokazuje u suprotnom pravcu, „...uzmite sobu tamo pozadi. Jugozapad, iz nje se vidi jezero koje se pomalja kroz drveće. Ali šta ja to govorim, sve vam je već poznato.“

Onda se okreće i ponovo silazi niz stepenice. I ne pogledavši se, razilaze se – Peter ka severoistoku, Rahel ka jugozapadu. Tiho zatvaraju vrata.

Rut im kasnije daje uputstva. Samo zalivanje svih biljaka trajeće dobar sat dnevno, a vodu će uzimati iz buradi s kišnicom raspoređenih oko kuće.

Viktorov atelje je u prednjem delu ambara, ali u njega ne ulaze. Poslednjih godina, govori im Rut, dela su mu postala manja. Telesna snaga mu je popustila, ali zanatska veština i mašta ni mrvicu.

Životinje su najteži deo. Ni Peter ni Rahel nikada nisu imali dodira s njima. Sada je dobrobit jednog konja, nekoliko mačaka, tuceta kokošaka i rode nesposobne za let u njihovim rukama.

Jednom obidu celo imanje. Jedan prozor na štali uvek bi trebalo da ostane otvoren kako bi lastavice neometano mogle da uleću i izleću. Jabuke u kokošinjcu iza štale su dobro rodile. Žičanu ogradu treba popraviti na par mesta. Posla ima na svakom ćošku. Brojni grmovi ruža i živa ograda u unutrašnjem dvorištu dugo nisu orezani, loza ispod trema ambara vene. Rahel je ugledala tri slomljena prozora tokom obilaska, a posvuda još uvek leže prošlogodišnje opalo lišće i suve grane.

Rut se drži kao da je sve u redu.

Najednom iskosa pogleda u nebo.

„Sad će sedam“, kaže. „Vreme za večeru.“

Jedu u dvorištu, za lepo postavljenim stolom, dok nastajuća tama guta znake propadanja. Za večeru je kisela čorba soljanka, hleb, crveno vino i voda, i Peter u jednom trenutku kaže najveću pohvalu na čistom saskom narečju: „Ubavo!“

Rut prsne u zvonki smeh koji zarazi i Rahel i obe horski ponavljaju reč *ubavo*, a Rahel se najednom priseti nečega.

Nije to bilo davno, možda pre dve godine, i tada su isto ovde jeli i smejali se, s Viktorom i Rut i Simonom, i za večeru je bila soljanka, hleb i vino. Simon nije pio alkohol i kada je Viktor to pomenuo, objasnio je razlog. Rahel i Peter su ga već znali. Njihov sin je nakon studija sportskih nauka na Vojnoj akademiji želeo da polaže ispit za vojnog planinskog vodiča. Bile su potrebne dve-tri godine da se pripremi. U trening su spadali alpinizam i skijanje na najvišem nivou, u bespućima alpskih terena pri najtežim vremenskim uslovima, kao

i izdržljivost i mentalna snaga. On je svoj put započeo tako što se odrekao alkohola. Već je odluka da postane vojni oficir zaprepastila Rahel. Njen sin kao pripadnik planinskih trupa bio je dodatni šok. Nisu je umirile njegove tvrdnje da je sve to pre svega sportski izazov. Viktor je tog popodneva bio podjednako slabo oduševljen. „A onda ćeš u kriznoj situaciji dati život za ovu zemlju“, povikao je zapanjeno. „To ti niko ne može nadoknaditi.“

Rut joj je nekad malo jeziva. Kao da je pročitala Raheline misli, najednom pita za Simona.

„Još uvek je u Minhenu na Vojnoj akademiji“, odgovara Peter.

„Još mi nije uzvratio poziv, oficirski kadet naš“, mrmlja Rahel bacajući brižan pogled na telefon. Onda otvara galeriju fotografija koje najvećim delom prikazuju njenu decu ili unučiće, ali Rutini komentari su ograničeni na učtive floskule. U prigodnim trenucima tihim glasom kaže *Ah, da* ili *Pa baš lepo* ili *Aha*, ali pogled joj luta, a smeh joj ne zvuči iskreno.

Zevne iza ruke i kaže da će na put poći rano ujutru.

„Ne morate da ustanete kad i ja. Sada ćemo se rasti i to je to“, kaže sa svojom uobičajenom čvrstinom.

Prva nedelja

Ponedjeljak

Rahel ustaje malo pre osam. Mora da je isključila budilnik, ali se ne seća kada. Ipak, nije se baš naspavala. Simon joj je odgovorio na poruku tek oko jedan noću.

Hej, mama, baš mi je žao što vam je Bajern propao. U svakom slučaju, planirao sam da svratim da vam pokažem nekoliko lepih staza. Šta sad, drugi put! Ja sam dobro. Upravo treniram na planini Karvendel. Pozdrav za sve od mene! Simon

Na trenutak je osetila olakšanje, ali, naravno, znala je da će ga rizik zauvek pratiti. U noćnim morama vidi slike nje-govog smrskanog tela.

Katkad dolaze u njenu ordinaciju – majka čije je jedinče pregaženo dok je prelazilo ulicu, ili otac koji je video kako mu ćerka nestaje pod površinom Baltičkog mora. Sede pred njom kao ugašene svetiljke, previše lišeni radosti da bi živeli, previše lišeni snage da bi se ubili.

Rahel ustaje, odlazi u kupatilo pored i vadi štitnik za zube iz usta. I njeno postojanje bi se isto tako ugasilo kada bi jedno od njene dece nastradalo. Otrese ove misli, pere štitnik i vraća ga u plastičnu kutijicu pa pije vodu sa česme. Potom odlazi u sobu, spavaćicu smenjuje crnom lanenom haljinom i gleda kroz prozor. Jedna prilika nestaje u šumi u pravcu

jezera. Rahel uzima naočare s noćnog stočića i ponovo gleda napolje. Čovjek je nestao, samo roda nabada pognute glave duž kuće.

„Zmije, miševe, krtice. Naravno, žive“, Rut je ozbiljnog lica odgovorila na pitanje o rodnim navikama u ishrani. Nakon što se nauživala njihovih zbunjenih lica, ipak joj se potkrao osmejak. „Ali možete uzeti i ribice iz frižidera. Ili piliće i miševe iz zamrzivača. Ako nekad padne kiša, možete poskidati puževe s cveća – roda će vam biti zahvalna.“

Životinja nema ime.

Rahel bosonoga prelazi dugi hodnik do Peterove sobe. Pokuca i sačeka, pokuca još jednom, a onda uđe. Prozor je širom otvoren, u krošnji zove čije grane gotovo da ulaze u sobu cvrkuću vrapci, njegov krevet je prazan, a pokrivač uredno složen. Seda na ivicu i uvlači ruku ispod pokrivača kako bi osetila njegovu toplinu. Ali čaršav je gladak i hladan.

Na pisaćem stolu je naslagao knjige koje želi da pročita: *Propaganda* Štefena Kopeckog, prvi tom *U starom carstvu* Rikarde Huh. *Slike iz života nemačkih gradova*, Montenjovi *Ogledi*, *Kompletna zbirka poezije* Tomasa Transtremera, *Gusarski zapisi* Pjera Paola Pazolinija i *Odmetnik* Ernsta Jingera.

U sredini, na novoj svesci leži tek naoštrena grafitna olovka, iza su njegove naočare i pakovanje papirnih maramica. Iz nekog razloga ovaj pažljivi aranžman u njoj izaziva duboku emociju. Napušta sobu ne ostavljajući traga za sobom i silazi niz stepenice.

Ulazi u kuhinju ne znajući tačno kud će. Šta bi sad dala za kapučino iz sopstvenog aparata, s kremastom penicom i mrvicom smeđeg šećera. Obilazi kuhinju, otvara ormariće i polagano uviđa red iza Rutinog prividnog haosa. Nema aparata za kafu, samo francuska presa. Rut i Viktor gaje strastvenu

ljubav prema zelenom čaju. Peter je, čim su stigli, s radošću primetio veliki izbor čajnika, čajeva i šolja.

Ispira francusku presu vrelom vodom i u crnoj limenoj konzervi pronalazi mlevenu kafu. Pomiriše je, deluje sveže. Onda začuje zatvaranje ulaznih vrata i odmah zatim Peterove korake u hodniku. Pojavljuje se na vratima lepo raspoložen i priča o svom kupanju u jezeru.

„Ah, ti si bio čovek u šumi“, kaže mu.

On klimne glavom. „Bio sam jedini plivač u čitavom velikom jezeru.“

„Da ti naspem čaja?“, pita ga polažući mu šaku preko ruke.

„Neka, sam ću.“

Dok Peter oduševljeno otkriva da kuvalo za vodu ima regulaciju temperature i da će zato bez problema moći da prelije čaj vodom od tačno 70 stepeni, Rahel kuva kašu. Za to vreme dele poslove. Peter, koji nikad nije bio ljubitelj životinja i na moljakanje dece da nabave ljubimca uvek odgovarao nepopustljivim odbijanjem, na njeno iznenađenje je izjavio:

„Ja preuzimam životinje.“

Rahel je milo zbog toga. Radije će raditi u bašti.

Peter u žurbi napušta doručak. Vidi ga kako odlazi prema štali, odakle ubrzo izlazi s konjem na povocu.

Konj je alatasta kobilica od dvadeset tri godine po imenu Baila. Penzionisana je i na imanju je već pet godina, nakon što je zbog povrede morala da napusti konjičke skokove. Kaska za Peterom i deluje kao da je preseljenje u ograđeni pašnjak ne zanima baš preterano. Baila svaki čas zastane, spusti uši i ukopa se kopitima. Vučenje i ubeđivanje ništa ne pomažu. Peter najednom uzima povodac, zamahuje njime i pletenim krajem udara tvrdoglavu Bailu po zadnjici i ona se odmah daje u pokret i uredno trčka pored njega.

Malo kasnije posmatra ga dok hrani rodu. Daje joj ribu u plastičnoj posudi i ona se halapljivo baca na nju. Rut je pustila i nahranila kokoške još pre odlaska, a i mačke deluju sito i zadovoljno. Leže i lunjaju po dvorištu ili se kroz mačja vratanca uvlače u kuću, gde se raspoređuju po prizemlju.

Rahel ostavlja sudove u kuhinji i izlazi napolje. Uzima kanticu za zalivanje, ali burad s kišnicom su prazna. I u ovom okrugu su leta sve vrelija, suvlja, prašnjavija. Smrče i bukve umiru po šumama i već u avgustu deluje kao da je jesen. Pušta česmu koja se nalazi pored ulaznih vrata, odmotava crevo pričvršćeno za nju i počinje da zaliva biljke koje po njenom mišljenju imaju najbolje šanse da prežive. Hibiskus, ukrasni slez, rododendron, različite hortenzije, neven i funkije mlitavo su polegle po tlu, ali se ubrzo ponovo uspravljaju. Samo lavanda uspeva bez pomoći i stvara predivna mirisna ostrvca. Potpuna joj je zagonetka kako se gotovo sedamdesetogodišnja Rut i njen deset godina stariji suprug staraju o kući i imanju i teško može da zamisli šta će se desiti ako se Viktor ne oporavi.

Peter je zauzet do ručka. Rahel je raširila sadržaj fioke za povrće po stolu, bacila pokvarene namirnice i zaključila da će od ostatka skuvati čorbu. Hleba ima dovoljno. Postavlja sto napolju, širi suncobran, natapa glineni kuler za vino dok ne potamni i od vina koje su doneli bira beli burgundac.

U frižideru pronalazi i dve suve jagnjeće kobasice koje sa uzdahom prepušta Peteru. Već neko vreme jede manje kako bi očuvala liniju.

Za vreme jela Peter kaže da bi želeo da po podne ode u dužu šetnju s Bailom. Rut ga je zadužila da omogući kobili barem sat kretanja na dan. Pri tome ne gleda Rahel i ne pita je da li bi i ona želela da pođe.

Pri raspremanju stola jedna čaša mu ispada na pod. Lomi se na kamenu ispred ulaznih vrata. Peter ostaje zamrznut

u pokretu, s pogledom na krhotine koje su svuda po podu. Nekoliko sekundi se ne pomera, samo gleda i taj pogled je sprečava da mu pomogne. Rahel se okreće. Zrak sunca joj pada na lice, ona zatvara oči. Kad ih ponovo otvori, on čuča na zemlji s metlicom u rukama i mete krhotine.

Peter kreće u šetnju s Bailom, Rahel luta po kući. Ona je tu već više od sto pedeset godina, poput nekog organizma sa sopstvenim zakonima, stalno prima nove ljude, obavlja ih, zaljubljuje se u njih, prožima ih, najpre deluje u njima, pa na kraju kroz njih.

Svetlo drvo podnih dasaka ima duboke ogrebotine, neke pločice od terakote u kuhinji su napukle, neke okrnjene, slobodnih površina nema nigde. Sve što je vodoravno je zauzeto – svaki sims, svaka komoda, svaki sto nosi hrpe novinskih članaka, kataloga sa izložbi, knjiga, fotografija, CD-ova, beležaka, skica i gomile rezbarenih figura za decu koju Rut nije rodila.

Rahel prepoznaje one koje je Viktor nekada napravio za nju. Pri obilasku uzima jednu od njih – vilu.

Kada telefon u hodniku zazvoni, okleva. Rut joj nije dala uputstva za eventualne pozive. Telefon je nov. Uputstvo za upotrebu i račun su pored njega. Pre nego što se sekretarica javi, podigne slušalicu.

„Zdravo, Rahel“, kaže Rut. „Dobro sam doputovala do Viktora i imaš puno pozdrava od njega. Triput mi je to rekao, deluje mi kao da mu je to izrazito važno.“

„Hvala! Kako mu je?“

„U skladu s okolnostima. Slušaj, nažalost moram brzo da prekinem, dolazi lekar da popričamo o planu terapije. Reci na brzinu kako su životinje?“

„Dobro! Odlično! Ništa se ne brini, sve je pod kontrolom.“

„To me raduje. Zvaću te ponovo. Zdravo, draga, pozdravi Petera.“

„Hoću.“

Kada je Rut prekinula vezu, Rahel se setila svih pitanja koja je trebalo da postavi.

Gde je usisivač? Kada se iznosi smeće? Da li da ti prosledim poštu?

Na trenutak ostaje ispred telefona, pa spušta vilu u džep haljine, izlazi iz kuće, prelazi dvorište i otvara vrata Viktorovog ateljea.

U udaljenom kraju prostorije, tamo gde sunce ne dopire, na postolju stoji skulptura u prirodnoj veličini. U pitanju je naga žena s blago razmaknutim nogama, a gornji deo tela i ruke su joj savijeni unazad. Poza plesačice ili izraz ogromnog bola. Rahel priđe bliže i preplaši se: između nogu, pravo ispod stidnog područja, veliki pauk je ispleo mrežu. Istovremeno zgađena i fascinirana, Rahel posmatra životinju koja se najednom povlači.

Uzima stolicu kako bi mogla izbliza da pogleda lice skulpture. To je Rut, bez sumnje. Ne današnja Rut, već Rut kao mlada žena, Rut pre braka, dok je bila plesačica, dok je bila muza umetnika Viktora Kolbea.

S desne strane na zidu vise uredno poređana dleta. Na radnoj površini je otvoren kovčeg s noževima za rezbarenje, a pored njih započeti radovi, gotovo svi deluju kao da poseduju religioznu tematiku. Tu je i knjiga *Kazivanja jednog bogotražitelja svome duhovnom ocu*. Na jednom papiriću je Viktorovim ekspresivnim rukopisom napisano: *Molite se bez prestanka! i Gospode Isuse Hriste, Sine Božiji, pomiluj mene grešnoga*.

Začudeno prelistava *Kazivanja bogotražitelja*. Koliko je njoj poznato, Viktor nije vernik.

Spušta je natrag i napušta radionicu u neobično potištenom raspoloženju.

Uzima peškir iz svoje sobe, prebacuje ga preko ramena i zaputi se prema jezeru. Do nje dopiru glasovi omladine s plaže na drugoj obali, ali na ovoj strani je sama. Kupa se naga, kao i inače. Hladna, čista voda obuhvata njeno telo i upravo ovaj trenutak ona voli, uranjanje, trenutak kada zemaljski zvuci nestanu i obavije je savršena tišina.

Na povratku pokušava da zamisli šta bi sada radili u Bajeru. Ali ne uspeva da stvori sliku.

Peter sedi u dvorištu, na klupi u hladovini. Navukao je šešir preko lica, prekrstio ruke i izgleda kao da drema. Kad mu se približi, podiže glavu.

Sede jedno pored drugog, ne dodirujući se. Nasmeje Rahel svojom pričom o šetnji s Bailom. Na početku se kobila pravila da hramlje. Stalno je zastajkivala, zabacivala glavu ili pokušavala da pase travu pored puta. Ali u povratku se odjednom nadala u kas i Peter je jedva održao korak.

Baš kada je Rahel želela da mu ispriča o svom otkriću u ateljeu, on ustane i kaže: „Idem malo da privilegnem.“

„U redu“, odgovori mu ona, ne misleći tako.

Pre večere Rahel zabode nekoliko karanfilića u dve polovine limuna i stavi ih na sto kako bi oterala osice. U frižideru pronalazi ostatke goveđe pršute, mali kozji sir i nekoliko maslina. Sutra će morati u kupovinu.

Pije joj se crveno vino, ali izgledi za neprospavanu noć koja će uslediti nakon toga ubijaju joj želju.

Iznosi poslužavnik s posuđem, postavlja sto i vidi Petera na vratima kako izlazi. Nosi tri velike konzerve mačje hrane

i raspodeljuje je u nekoliko gomilica. Onda se udalji nekoliko metara i posmatra čopor kako se hrani. Mala mačka kestenjastog krzna kojoj nedostaje uho uzalud pokušava da dođe do hrane. Peter razjuri ostale, uzima jednu od gomilica i kestenjastu i odlazi s njom u stranu, gde će moći neometano da jede dok je on posmatra.

„Narušavaš prirodni poredak“, dobaci mu Rahel. On klimne glavom, delujući zadovoljno.

Nakon jela odgurne tanjih na sredinu stola, uzme veliki gutljaj piva, spusti flašu, ispruži noge i ukrsti ruke iza glave – poza koju je Rahel viđala kod mnogih muškaraca, ali nikada ranije kod Petera.

„Na kraju ispade dobro što nam je Bajern propao, šta misliš?“, pita je, i iako je i njoj to padalo na pamet, odgovara mu: „Ne. Ne znam šta tu ima dobro.“

Ozbiljno je pogleda. Ona se uspravi, na brzinu dovrši pivo i počne da rasklanja sto.

Rahel ostane napolju dok joj se oči ne naviknu na tamu. Mesec osvetljava dvorište dovoljno da može da vidi obrise i bezbrojne slepe miševe kako proleću. Danas i u narednim danima meteorska kiša Perseida doseže svoj vrhunac. Kako bi rado posmatrala nebo s Peterom, a kasnije, možda, spavala s njim.

Njegovo odbijanje je muči.

Još i ranije, na fakultetu, Rahel je postala svesna toga. U pitanju je bio način na koji su vodili ljubav i činjenica da je inicijativa gotovo uvek poticala od nje – prepoznavala je znake. Brojni klijenti govorili su o tome kako se seksualnost izgubila. Od ljubavi bi nastajalo blisko prijateljstvo, a povratka je retko bilo.

Povremeno bi Peter odmah nakon orgazma počinjao da govori o nečemu što ga je u tom trenutku zaokupljalo. Ponekad bi je gledao neobično blago. Pogledi lišeni želje, od kojih se njeno telo uspavalo. A kada su kod nje nastupili prvi znaci klimaksa, njene promene raspoloženja bile su knjiški primer. Bilo je trenutaka u kojima bi nazvala fakultet i zamila Petera kući. Drugim danima bi joj njegovi dodiri bili nepodnošljivi. Ponekad bi ga želela više puta na dan i kada je počeo da izbegava njene prohteve, sa strahom ga je upitala ima li nekog drugog.

„Gospode Bože, Rahel!“, odgovorio je. „Kao prvo, nije mi baš uzbudljivo kad mi lovina leži pred nosom, a kao drugo, ima i ljudi kojima seks nije baš tako značajan!“

Ovo je imalo efekta. Nekoliko nedelja se durila, i neko vreme je razmišljala da počne da uzima hormone kako bi umanjila snažne promene raspoloženja. Ali, ako bi bila iskrena prema sebi, želela je da oseti sve. Suze, koje su dolazile kao ni iz čega, iscrpljenost i preznojavanje, čistu radost života i glad za svojim mužem.

Ponekad nije bila u pitanju glad za njim, već potreba za bilo kojim muškarcem.

Utorak

Sudeći po položaju sunca, mora da je kasno pre podne. Ponovo je predugo spavala i deluje joj kao da je samoj sebi ukrala deo života.

Oblači crnu lanenu haljinu od juče i sluti da će je nositi i narednih dana. Dok je oblači, iz džepa se skotrlja vila i padne na pod. Jedno krilo joj se odlomilo. Pažljivo ga spušta na noćni stočić, postavlja figurinu pored njega i misli na Viktora. Njegovo interesovanje za Rahel bilo je očigledno; prema njenoj sestri Tamari se ponašao ravnodušno. Kada mu je Rut jednom prigovorila zbog toga, kratko je odgovorio da Tamara ima oca, a Rahel ne.

U kuhinji stoji hladan čaj. Od Petera ni traga ni glasa, što je na trenutak ispuni olakšanjem. Kuva kafu, maže džem na polovinu kajzerice i jede je stojeći. Iako ne bi mogla da navede nijedan razlog za to, nešto je vuče da ponovo ode u Viktorov atelje. Oprezno nosi punu šolju kafe dijagonalno preko dvorišta i odlazi pravo do radne površine na kojoj se nalazi knjiga. *Gospode Isuse Hriste, Sine Božiji, pomiluj mene grešnog.* Nekoliko puta izgovara molitvu, svaki put je drugačije intonirajući, sve dok ne pronađe ritam. *Gospode Isuse Hriste,*

Sine Božiji, pomiluj mene grešnoga, Gospode Isuse Hriste, Sine Božiji, pomiluj mene grešnoga, Gospode Isuse Hriste, Sine Božiji, pomiluj mene grešnoga, Gospode Isuse Hriste, Sine Božiji, pomiluj mene grešnoga, Gospode Isuse Hriste, Sine Božiji, pomiluj mene grešnoga.

Ne oseća dejstvo.

Pored radne površine je ormar za nacрте. U gornjoj fioci su crteži raznih životinja urađeni ugljem, pre svega konja i mačaka. U drugoj fioci Rahel pronalazi različite bojice, kartonsku kutiju s ugljenima, skicemblokove, paklicu duvana bez filtera i papir, sveće i upaljače. Duvan je još vlažan, sigurno nije star. Zna li Rut za ovo?

Otvara još jednu fioku: brojni crteži ženskog torza u različitim pozama. Gleda jedan za drugim. Uglavnom su u pitanju krokiji, samo nekoliko deluje dovršeno. Poslednja ima glavu i lice. U pitanju je Edit, Rahelina majka.

Pored je još jedan štos papira. Na njima je dete, a to dete je ona sama.

Nekoliko minuta zuri u crteže. Sadržaj ove fioke nije bio namenjen ničijim očima. Samojoj sebi deluje kao lopov, a istovremeno i kao osoba kojoj je sopstvena imovina bila uskraćena.

Rahel drhtavim rukama uzima duvan iz druge fioke. Izvlači papirić iz pakovanja i zavija svoju prvu cigaretu nakon dvadeset godina. Ali pre nego što uspe da je pripali, začuje kopita na pločniku dvorišta i odmah zatim, bacajući pogled kroz prozor, ugleda Bailu. Kobila stane, nekoliko puta zakopa prednjim desnim kopitom i zarže. Ular visi, od Petera ni traga. Rahel ostavlja cigaretu na stolu i požuri napolje.

Peter dotrčava pet minuta kasnije. Smejući se vrti glavom. „Morao sam da zavežem pertlu i odmah je zbrisala.“